

מסורת הש"ס

א) נשבעת יא: ב'ק עו: מנחות קא: ז) טוטה מז. (מנחות לו) כריתות כה. ע"ש, א) זמחם ע: כריתות כה. קדושין מ., ד) קדושין טו., ט) ומוספתא פ"ה ה"א, ו) כריתות טו., ו) עיין חוס' ב"ק שכתבו על רש"י לא דק דכתב נבלה ועיין רש"א ונע"י מ"ש על זה חוס' פסחים לג: ד"ה לאימת ותוס' שבת לא. ד"ה אף, ח) ולקמן קמ.). ט) כפי' כילד בת ואם ובת בתה ועיין רש"א, י) ג"ל דף כה,.

ג'ליון הש"ס

בתנ"י סופג שמונים. ע"י כריתות דף ט' ע"ב חוס' ד"ה ויאל. קדושין דף ע' ע"ב חוס' ד"ה נכרי: תוס' ד"ה עגלה וכו' דעריפה שפחרת מדי גבלה. עיין מנחות קא ע"ב חוס' ד"ה ועגלה:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה והא"ר ינאי בקדושין. י"ב פ"ב דף מ: ב) תוס' ד"ה והתנן וכו' ח"ט כן אלא אם עד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה אמר וכו' כמו שאר קדשים דמיתקרי מחיים והא' דלמדי ועפרו שם וכו' כ"ל:

מוסף רש"י

ואמר ר"ש בן לקיש. אחו שנת הכוזב היתה לה. אומר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה. אפילו נשחטה על המערה כמשפט, אם מלא חמרת יפה ממנה, חזו שנת הכוזב שלה, ואפי"ם דלא נפדית, אפילו הכי משוי' לה אכולה הוולף ובלתי לפדות (ב"ק ע"ו) וסבירא ליה לר"ש הוולף נפדות כפדוי דמי והויא ליה אולל שאתה יכול להאכילו לאחרים (שבועות יא.). תצא ותרעה בעדרי כשאר חולין, והאי תנא לית ליה הא דלמרינן בנמה מחיים וירידתה לנחל איתן אוקרתה, ובמסקנת כריתות (כה), מוקמינן לה למילתא בפלוגתא דתנאי, בפרק בתרא (סוטה מו.), גבול שמעתי בה ושבכחתי. מלימתי נאסרת (קדושין ו.), ונסבין חבריא. וסבורין ההלמודין מדעתם לומר (ובח"ם ע.), ירידתה לנחל איתן, היא הגורמת לה שם עריפה ואוקרתה (קדושין שם) ובקדושין לילף לה דנאסרה מחיים לקיחה. נאסרות שתייה עד ששלח המשלחת וימרת בשליחה (קדושין שם), מעגלה ערופה. מה התם מיתספא מחיים כקדשים, אף כהן מחיים (שם).

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית. אם מלא נאה הימנה אפילו על גב מערכתה אפילו שחטה כהלכתה על מערכת של עגים שהיא נשחטת עליה כדאמר' במס' פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדוי דמי וקרינא ביה שאתה יכול להאכילו. ואי

^(א)ואמר ר"ש בן לקיש אומר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן פרת חטאת אינה משנה ^(א) ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא ^(ב) והתנן "נמצא ההורג עד שלא תערף העגלה תצא ותרעה בעדר אמר ר"ש בן לקיש משום רבי ינאי הכי ^(א) והאמר רבי משנה ומי אמר רבי ינאי הכי ^(א) והאמר רבי ינאי גבול שמעתי בה ושבכחתי ונסבין חבריא לומר ביירדתה לנחל איתן אוסרתה ואם איתא לישיני כאן קודם ירידה כאן לאחר ירידה א"ר פנחס בריה דרב אמי אנן משמיה דרשב"ל מתנינן לה עגלה ערופה אינה משנה א"ר אשי כי הוינן בי רב פפי קשיא לן מי אמר רשב"ל הכי והא ^(א)איתמר צפורי מצורע מאימתי נאסרין רבי יוחנן אמר במשעת שחיטה ורשב"ל אמר משעת לקיחה ואמרינן מ"ט דרבי שמעון בן לקיש גמר קיחה קיחה מעגלה ערופה אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן עגלה ערופה אינה משנה: **במתני'** ישנים שלקחו פרה ובנה איזה שלקח ראשון ישחוט ראשון ואם קדם השני וזה: **גב'** אמר רב יוסף לענין דינא תנן תנא ^(א)אם קדם השני הרי זה ורזי ונשכר ורזי דלא עבר איסורא ונשכר דקאכיל בשרא: **במתני'** השחט פרה ואח"כ שני בניה ^(א)סופג שמונים שחט שני בניה ואחר כך שחטה סופג את הארבעים ^(א)ישחטה ואת בתה ואת בת בתה סופג שמונים שחטה ואת בת בתה ואחר כך שחט בתה סופג את הארבעים סומכום אומר משום רבי מאיר סופג שמונים: **גב'** אמאי ^(א)אותו ואת בנו אמר רחמנא ולא בנו ואותו לא ס"ד דתניא אותו ואת בנו אין לי אלא אותו ואת בנו 'אותו ואת אמו מנין כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שנים הא כיצד אחד השוחט את הפרה ואחד השוחט את אמה ואחד השוחט את בנה שנים האחרונים חייבין האי

אומר אני כר"ך יותר ממך אנו אומרים להם הלוקח ראשון ישחוט שעל מנת כן לקח שאילו לא מכרה בעל הבית לשני ועכב לעצמו היה הלוקח שוחט וכן שנינו בתוספתא (פ"ה ה"א) הלוקח מצעה"ב הוא קודם לבעה"ב שעל מנת כן לקח: **דלא עבר איסורא.** שהקדים בעצמו שלא יבא לידי איסור: **נשכר.** יש לו ריוח שאוכל היום זשכר: **במתני'** ואח"כ שחטה סופג אם הארבעים. דאין כהן שחטת ואם לאו אחת. ובגמרא לילף דבנו ואותו נמי חייב: **שחטה ואם בזה ואחר כך אם בזה בזה.** יש כהן שני אותו ואת בנו: **שחטה ואם בזה בזה.** אין כהן עדיין איסור ואח"כ שחט את בזה ויש בשחיטה זו שני איסורין אותו ואת בנו משום אמה ובנו ואותו משום בזה של זו שכבר נשחטה: **סופג ארבעים.** דחד לאו הוא וחדא התראה וחד מעשה: **שמונים.** וטעמא דסומכום מפרש בגמ' [ע"ג:] **גב' לא תשחטו.** לשון רבים משמע: **הרי כאן שנים.** זההיר את שניהם בין אם שוחט האם ובין אם שוחט הזכר ולא משכחת לה שנים שוברין אלא בשלש בהמות והא ^(א)כיילד בת ואם ובת דאי אם ושני בניה למה לי קרא פשיטא מה לי חד ומה לי תרי דכי היכי דמחייב האהאי מחייב האהאי ואי בפרה ובתה ובת בזה פשיטא תרוייהו אותו ואת בנו יניחו אלא על כרחך צאחד שוחט פרה והשני את אמה והשלישי את בזה קאמר לאשמועינן דלכזו ואותו נמי מחייב: אכל

פרק חמישי חולין

פב.

והתנן נמצא ההורג. ואי"ת והיאך מדקדק מכאן דלא מיתסרא מחיים דילמא היינו טעמא דלדעתא שימצא ההורג לא אקדשוה כי הוהא דתנן צפ' בתרא דכריתות (דף כג:) המציא אשם תלוי ונודע לו שלא חטא אם עד שלא נשחט כו' וירעה עד שיסתאב אשם ודאי אינו כן אלא ו) עד שלא

נשחט יאל וירעה צעדר כו' עגלה ערופה אינה כן ומפרש בגמ' טעמא דאשם תלוי משום דלכו נוקפו וגמר ומקדישו מספק אכל אשם ודאי כי אקדשיה אדעתא דחטא אקדיש ואגלאי מילתא למפרע דהקדש טעות הוה ודילמא היינו טעמא נמי דעגלה ערופה ולא משום דלא מיתסר מחיים ולעולם אם נשחטה אסורה וי"ל דסברא דגמרי ומקדשי דלא מסקי אדעמייהו שימצא ההורג ואי"ת ואמאי לא משני דעד שלא תערף היינו עד שלא נראה לעריפה קודם ירידתה לנחל איתן דמשמי צפ' בתרא דכריתות (דף כה.) וי"ל דמסקין אמאי דייקן התם (ג"ו שם) מסיפא דלא מיתסר מחיים דקמני סיפא משנעפרה תקבר שמתחלה לא צאה אלא על הספק כפרה ספקה והלכה לה:

עגלה ערופה אינה משנה. ואי"ת ולמה דחק לומר אינה משנה לימא תנאי היא כדאמרינן צפ' בתרא דכריתות (דף כה.) דתנאי פליגי בזהכי וי"ל דכך היתה קבלה ביים הקשה ה"ר משה מצנזר^(א)ש אמאי לא קאמר דשוחט דמתני' היינו עורף ופטור לר"ש משום דלא חזיא לאכילה ולרבינן חייב משום דעריפה זו היא שחיטה כדאמר' בריש פ' שני שעירי (יומא דף כד.) גבי שעיר המשתלח דחייבו לזקן היינו שחיטתו וחייב משום אותו ואת בנו וצפ' חטאת העוף (זבחים דף ע:.) אמרינן ^(א)דעריפה מטהרת מידי נבלה ומירך ר"ת דא"כ לא הוה ליה למימני דשוחט אלא העורף ודוחק הוא דדלמא תנא שוחט משום אחריני פרט חטאת ושור הנסקל כדאמרינן צפ"ב (לעיל דף כט.) דסיפא בקדשים ואידי דסליק מצבהמה תנא שחיטתו כשרה ולא קמני מליקמו: **אמר רבי ינאי** גבול שמעתי בה. רבי ינאי לטעמיה דאית ליה צפ"ב דקדושין (דף יו.) דכפרה כתיב זה כקדשים ולהכי מיתסרא מחיים כמו שאר קדשים דמיתסרי מחיים א] וערפו שם דדרשין

(כריתות דף י.) מנייה שם תהא קבורתה אינטריך לאחר עריפה דלא נימא דשריא משום שנעשית מצוה: **ל'ישני כאן** קודם ירידה **באן** לאחר ירידה. תימה הא על כרחך מתני' דכריתות (דף כג:) מוכחא דלא מיתסר מחיים כדדייק התם ^(א) (צפ"ב) מסיפא דקמני דכפרה ספקה והלכה לה: **גב'ר** קיחה קיחה. מסקנא לא קיימא הכי בפרק ב' דקדושין (דף יו.) אלא מסיק דר"ל כתנא דבי רבי ישמעאל דיליף הכי נאמר מכשיר ומכפר צפנים פי' מכשיר צפנים אשם מזורע מכפר שאר קרבנות ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ פירוש מכשיר כפורי מזורע מכפר עגלה ערופה ושעיר המשתלח ובפרק בתרא דכריתות (דף כה.) מוקי לה נמי רב המנונא דלמר עגלה ערופה מיתסר מחיים כתנא דבי ר' ישמעאל ותימה היאך משמע ממילתיה דר' ישמעאל דמיתסר מחיים וי"ל דדייק משום דלא אינטריך למילף מכשיר ממכפר אלא ליאסר מחיים דלאחר שחיטה ידעינן מזהה אשר [לח] תאכלו לרבות השחטה כו':

סומכום אומר משום ר"מ **סופג שמונים.** ארישא נמי פליג כדפי' בקוטרס וכה"ג אמר צפ' קמא דיבמות (דף ט:) חלוק היה ר"ש אף בראשונה וסיפא נקט משום רבנא דרבנן דלע"ג דליכא שתי שמות דאותו ואת בנו ובנו ואותו לא לקי אלא ארבעים כיון דנפקי תרוייהו מחד קרא דלא תשחטו: הזורע

עין משפט ור מצה

בז א מיי פ"י מהלכות דולת הלכה ח:
בז ב מיי שם הלכה ו:
יז ג מיי פ"יא מהל' טומאת זרעמ' ה' ו:
יח ד מיי פ"יב מהל' שחיטה ה' יג סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד סי' טז סעיף ו:
יח ה ו מיי שם ה' יב:
כ ז מיי שם סמג שם טוש"ע שם סעיף א:

שיטה מקובצת

א] ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא. י"ב ב'א"י עגלה ערופה שחיטה ראויה היא דתנן וכו':

רבינו גרשום

פרה נפדית על גבי מערכתה. כלומר אם אירע בה פיסול או במלאכה או בשום דבר: תצא. כלומר עם שאר בהמות של חולין: קשיא דר"ש בן לקיש אדרי"ש בן לקיש. כלומר הכא אמר ריש לקיש עגלה ערופה אינה משנה והכא אמר משעת קיחה ואסורה מאותה שעה השחטה. א] שחיטה שאינה ראויה היא: אמר רב יוסף לענין דינא תנן. כלומר דין הוא שישחוט ראשון: [שחט] שני בניה ואח"כ שחטה סופג את הארבעים. כלומר שאותן שני לאוין כולל בשחיטה אחת: ולא בנו ואותו. כלומר והיכא דשחט שני בניה ואח"כ שחטה אמאי דלמא תנא שוחט משום אחריני פרט חטאת ושור הנסקל כדאמרינן צפ"ב (לעיל דף כט.) דסיפא בקדשים ואידי דסליק מצבהמה תנא שחיטתו כשרה ולא קמני מליקמו: **אמר רבי ינאי** גבול שמעתי בה. רבי ינאי לטעמיה דאית ליה צפ"ב דקדושין (דף יו.) דכפרה כתיב זה כקדשים ולהכי מיתסרא מחיים כמו שאר קדשים דמיתסרי מחיים א] וערפו שם דדרשין

א) נבלה דחסיך כהן אחיז מיות וי"ל ואי"כ שפיר אמר ממני דהוי שחיטה שלמים וכו'.